

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף פ"ט
הדף היומי בהלכה: סימן קנ"ד סעיף ג' עד אמצע הסעיף 'ודוקא'
המוסר היומי: שמי"ה"ל חלק ב' פרק ל' מ'ועל כולם' עד סוף הפרק

לוח
לימוד
יומי

להתחיל מבראשית

ענייני היום

תלמיד בישיבת 'נזר יהושע' לצעירים מתחזקים, קרא 'שניים מקרא' של פרשת בראשית בעיצומו של הקיץ הלוהט

מחזה לא שגרתי נצפה בישיבת 'נזר יהושע' בבני ברק, בשבועות האחרונים. אחד מתלמידי הישיבה, בחור בן 14 וחצי, שבאחרונה החל את צעדיו הראשונים בעולם התורה, נצפה על ידי המשגיח כשהוא יושב בזמן 'בין הסדרים', אומר שניים מקרא ואחד תרגום.

המשגיח התקרב לעבר הבחור, ולתדהמתו ראה שבעל התשובה הטרי אומר כעת את ה'שניים מקרא' של פרשת בראשית.

בטון מרוכך ובנעימות ניסה המשגיח להסביר לבחור בעדינות שהכוונה שלו אמנם טובה מאוד, אבל המעשה לא כל כך נכון, כי עכשיו לא פרשת בראשית. "אנחנו כבר שקועים בעיצומו של ספר במדבר", הסביר לו המשגיח בעדינות.

אבל הבחור הצעיר לא הופתע: "כבוד הרב", הוא אמר, "אני יודע שעכשיו לא פרשת בראשית. אבל כשכן היינו בפרשת בראשית, אני עוד לא ידעתי בכלל על החיוב לומר 'שניים מקרא ואחד תרגום'. רק בשבוע האחרון שמעתי על כך, ולמדתי שאפשר להשלים עד סוף השנה את כל הפרשיות שלא אמרתי, אז אני עכשיו מתחיל לומר שניים מקרא מפרשת בראשית, ובעזרת ה', כשנגיע לפרשת 'וזאת הברכה', אני כבר אחזיק יחד עם כולם.

ועל כגון זה בכה רבי ישמעאל ואמר: "בנות ישראל נאות הן, אלא שהעניות מנוולתן".

• בשנת תקפ"ח נפטר הגאון רבי אפרים זמן (ב"ר מנחם מאניש) מרגליות זצ"ל - המגיד מברודי בעל ה'מטה אפרים'.

• בשנת תרפ"ט נרצח עקה"ש הגאון רבי ישמעאל הכהן זצ"ל הי"ד, אבד עיה"ק צפת.

רבי ישמעאל נולד בעיר יזד שבאיראן, ולאחר שנים עלה לארץ הקודש והתיישב בעיה"ק צפת, שם התמנה כרב הקהילה הספרדית וכונה בפי חבריה 'ראב"ד צפת'.

במהלך מאורעות תרפ"ט, ימים אחדים אחרי הטבח הנורא ביהודי חברון, פרצו ערביי צפת לביתו של הרב הספרדי רבי ישמעאל זצ"ל, ודקרו אותו ואת רעייתו. רבי ישמעאל זעק בקול גדול 'שמע ישראל', והשיב נשמתו הטהורה ליוצרה. הרבנית נפצעה באורח קשה מאוד והובלה לבית החולים בחיפה, שם נפטרה כעבור ימים אחדים, ונטמנה בבית העלמין בעיר.

"עשה למען טובחים על ייחודך".

האם מותר להשליך את נרתיק התפילין לאשפה?

חפצי קדושה, דהיינו: ספר תורה, ספרי קודש, תפילין ומזוזות; וכן חפצים המשמשים את הקדושה, המכונים 'תשמישי קדושה', כגון כיסויי התפילין ורצועותיהן - קדושים לעולם, ואסור להשתמש בהם למטרה אחרת מלבד ייעודם; וכשבלו ואינם ראויים עוד לשימוש חובה לגונזם. אבל חפצים המשמשים את משמשי הקדושה, המכונים 'תשמיש דתשמיש', כגון הנרתיק החיצוני של התפילין - אינם קדושים, ומותר להשתמש בהם למטרות נוספות; ואין צורך לגונזם. ויש אומרים שמותר אף להשליכם לאשפה, אך יש אומרים שאם ניכר שזהו תשמיש של תשמישי קדושה - אין להשליכו לאשפה, ויש לשורפו. [סעיף ג' וס"ק ו, ז' רי"ג; ביאורים ומוספים דרשו, 8]

האם מותר להניח כובע וחליפה על הבימה?

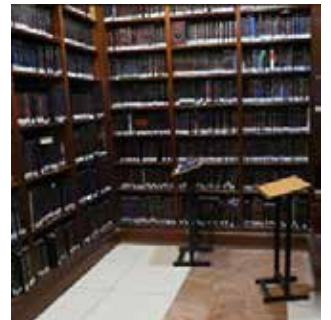
המפה שעל גבי הבימה היא 'תשמיש קדושה' (ראה לעיל), כיון שספר התורה מונח עליה ישירות. ואף על פי כן נהוג להשתמש בה ולהניח עליה סידורי תפילה וספרי קודש, ולהישען עליה, וכדומה. ויתכן שהטעם לכך הוא משום שמאחר ונהגו כך, הרי זה כאילו התנו על כך מראש. אכן, ראוי שלא להשתמש בה לדברי חול, כגון להניח עליה כובע וחליפה; וכמו כן, לכתחילה ראוי להתנות במפורש שיהא מותר להשתמש בה לצרכים נוספים. ויש שנהגו לפרוס מפה נוספת על הבימה מעל המפה הקבועה, כדי שלא תחול קדושה על המפה הקבועה, ויהא מותר לכתחילה להניח עליה כל דבר. [ס"ק י; ביאורים ומוספים דרשו, 16; וראה שעה"צ ס"ק ח]

ארון של ספרי קודש - האם חלה עליו קדושה?

כריכת ספרי קודש היא 'תשמיש קדושה' (ראה לעיל), ולפיכך, עטיפה של ספרי קודש המיועדת לשמירה על כריכת הספר, לא חלה עליה קדושה ואינה טעונה גניזה, כיון שהיא רק 'תשמיש דתשמיש' (ראה לעיל). אולם עטיפה המיועדת לנוי לספר, נחשבת לתשמיש קדושה וטעונה גניזה, כיון שהיא משמשת את הקדושה עצמה, הגם שאינה נוגעת בה. וארון של ספרי קודש - יש אומרים שאינו נחשב לתשמיש קדושה, כיון שבדרך כלל הספרים עצמם אינם נוגעים בו, כי אם כריכותיהם; ויש אומרים שחלה עליו קדושה מסוימת; ויש אומרים שלא חלה עליו קדושה, כיון שמלכתחילה דעת בעליו להניח עליו גם חפצי חול. [סעיף ג' וס"ק ט; ביאורים ומוספים דרשו, 12]

אתמול למדנו

- מקום המושכר לבית הכנסת - יש אומרים שלא חלה עליו קדושה, ויש חולקים, ויש להחמיר כדעתם. ולכל הדעות אין לנהוג בזיון במקום המושכר, ואף לאחר סיום השכירות.
- עזרת נשים - נחלקו הפוסקים אם היא קדושה כבית הכנסת; ויש שהסתפק בדבר. ואם היא בנויה בחלל בית הכנסת ואין מחיצותיה מגיעות עד התקרה - יתכן שלכל הדעות נחשבת כבית הכנסת.
- מקום שמתפללים בו הציבור לעתים רחוקות בהתאסף ציבור גדול, כגון חצר בית הכנסת, או אולם ענק - לא חלה עליו כל קדושה.

מחר נלמד

- כיצד גונזים ספר תורה בלוי?
- האם יש הבדל באופן הגניזה בין תפילין של יד לשל ראש?
- כשרוצים להשליך עיתון לאשפה - האם צריך לבדוק אם יש בו דברי תורה?